

CONTABILITATEA CA SISTEM DE INFORMARE ȘI DE ASISTARE A DECIZIEI

Conf. univ., dr. Eudochia BAJEREAN, ASEM

Le système d'information comptable et financière est un instrument de mesure permettant de suivre les objectifs que se sont fixés les responsables à tous les niveaux de la firme.

L'information est au cœur du système de gestion de l'entreprise. Son importance conduit à la mise en place de systèmes d'information qui doivent satisfaire de nombreuses exigences de qualité.

Cuvinte-cheie: informație contabilă, inteligibilitate, relevanță, credibilitate, comparabilitate.

JEL: M41

În contextul actual al dezvoltării economiei de piață și creșterii gradului ei de complexitate, informația contabilă trebuie să dezvolte corespunzător ca arie, conținut și operativitate, astfel, încât aceasta să fie în măsură să furnizeze datele necesare pentru luarea deciziilor.

Având în vedere acest obiectiv, considerăm că valorificarea eficientă a informației economice se poate realiza doar în cadrul unui sistem informațional economic în care contabilitatea este o componentă de bază.

Astfel, pentru însuși conținutul său, care îmbină, într-un mod armonios, teoria abstractă cu realitatea fenomenelor studiate, activitatea contabilă are o contribuție importantă în economie, deoarece furnizează informații verificate și corelate cu procesele și fenomenele economico-financiare derulate la nivelul tuturor entităților, nelăsând loc subiectivismului și promovând în permanență rigurozitate și exactitate în modul de prezentare a informațiilor economice.

După cum se observă în figura 1, contabilitatea nu mai este privită exclusiv ca un instrument de cuantificare monetară a realității economice, ci ca un sistem care are drept scop furnizarea de informații pentru luarea deciziilor, reprezentarea realității nemaifiind un scop în sine, fiind subordonată unui nou concept ce vizează satisfacerea nevoilor informaționale. Contabilitatea continuă să-și îndeplinească funcția de măsurare, însă este subordonată unui scop, fapt ce relevă o nouă dimensiune, prin luarea în considerare a utilizatorilor informațiilor pe care le produce, precum și a nevoilor acestora.

Activitățile informaționale specifice domeniului contabil sunt cele care privesc producerea și utilizarea informației contabile și se referă la acțiuni ce vizează crearea, colectarea, stocarea, prelucrarea datelor și apoi difuzarea informațiilor. Aceste activități presupun efectuarea unor operații de înregistrare și de calcul, precum și a acțiunilor de analiză, interpretare, grupare, sinteză și utilizare a informațiilor pentru luarea deciziilor.

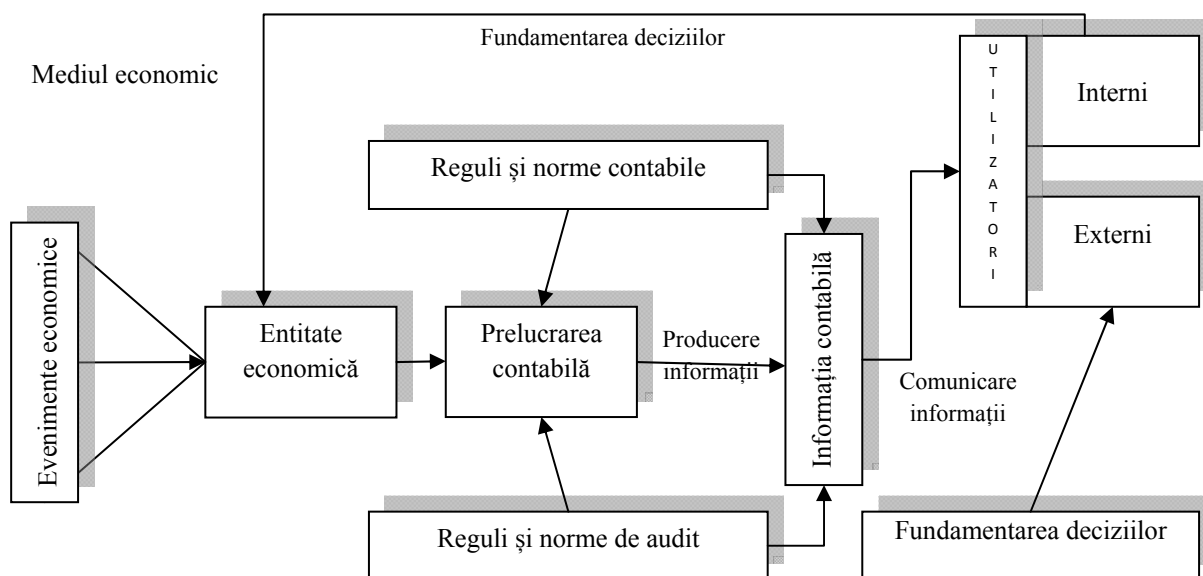

Figura 1. Contabilitatea ca instrument de informare

Importanța și rolul contabilității în cadrul sistemului informațional pentru decizii sunt covârșitoare, deoarece ea face legătură între activitățile economice și factorii decizionali.

Prioritatea informației contabile în procesul decizional derivă din următoarele particularități:

- dispune de un grad de certitudine, relevanță, credibilitate superior celorlalte sisteme de informare;
- sunt complete, neutre, consemnând, în mod integrat și analitic, activele, datoriile sub aspectul mărimii, structurii provenienței și destinației lor;
- asigură controlul corelației dintre venituri și cheltuieli, active și resurse;
- utilizând procedee specifice și comune și altor științe, asigură atât cunoașterea globală, cât și analitică a elementelor entității;
- fundamentează strategiile economice viitoare pe baza rezultatelor obținute în perioada raportată.

Pentru a putea fi utilă în luarea deciziilor, informația trebuie supusă unor procese de prelucrare, urmărindu-se transformarea lor în ceea ce privește forma și/sau conținutul ei. Analiza tehnică a procesului de prelucrare a informațiilor permite reperarea următoarelor etape:

- culegerea datelor – vizează gruparea datelor ce au surse diverse de proveniență, mai mult sau mai puțin apropiate;
- ca urmare a faptului că nu toate datele colectate sunt pertinente pentru prelucrarea luată în considerare, se impune ca această etapă să fie însoțită de o fază de selecție a datelor;
- cuprinderea datelor – constă în transformarea datelor pe un suport care le va reda exploatarea prin sistemul utilizat;
- transformarea datelor – constă în modificarea înfățișării lor și/sau prin modificarea conținutului pe seama calculelor (aceasta este etapa de prelucrare propriu-zisă a datelor);
- stocarea – este o operație ce constă în înapoierea informațiilor disponibile în timp între două etape ale procesului de prelucrare;
- difuzarea – este etapa care constă în punerea informațiilor la dispoziția utilizatorilor în forma și la locul unde sunt solicitate.

Privită în mod singular, informația nu are valoare, valoarea se adaugă pe măsura utilizării ei în procesul decizional.

Pentru ca informația să fie utilă în cadrul sistemului managerial și pentru fundamentarea unor decizii corecte, aceasta trebuie să îndeplinească cele patru caracteristici calitative principale, și anume: inteligibilitatea, relevanța, credibilitatea și comparabilitatea.

Inteligibilitatea, presupune că informațiile furnizate de situațiile financiare să fie ușor înțelese de către utilizatorii ce au un minimum de noțiuni de contabilitate și de cunoștințe privind desfășurarea afacerilor și a activităților economice.

Relevanța, informația este necesară utilizatorilor în vederea fundamentării deciziilor economice, de aceea ea trebuie să fie semnificativă.

Credibilitatea, informația este credibilă atunci când nu conține erori semnificative, este liberă de orice deformări, nefiind părtinitoare și prezentând, în mod rezonabil, ceea ce se așteaptă să reprezinte.

Comparabilitatea, informațiile din situațiile financiare trebuie să fie comparabile în timp pentru a putea fi identificate tendințele în ceea ce privește poziția financiară și performanțele entității.

Producerea și publicarea unor informații contabile, care să prezinte echilibrat toate aceste calități, trebuie să conducă la obținerea unor situații financiare care să reflecte o imagine fidelă a patrimoniului și a situației financiare a entității.

Informațiile incluse în situațiile financiare sunt obținute prin utilizarea unui limbaj specializat, a unor reguli și principii specifice.

Așadar, informația contabilă se construiește folosindu-se un limbaj specific, anumite reguli care permit codificarea datelor reprezentate, toate acestea asigurând reprezentarea ordonată și inteligibilă a realității economice. Utilitatea informației contabile în cadrul comunicării financiare se probează în condițiile în care receptorii o folosesc pentru a înțelege realitatea economică și pentru a lua decizii.

Astfel, a apărut ideea definirii contabilității ca un „limbaj formalizat”, fiind denumită generic „limbaj al afacerilor”, caracterizat prin trei dimensiuni:

- sintaxa contabilă reprezentată de un ansamblu de reguli și proceduri ce trebuie urmate pentru înregistrarea tranzacțiilor și elaborarea documentelor contabile de sinteză, plecând de la

simbolurile care formează vocabularul contabil – în acest caz, accentul fiind pus pe funcția de reprezentare a realității economice;

- semantica limbajului contabil, care tratează semnificația semnalelor transmise de contabilitate – cu accent pe funcția de informare;
- aspectul pragmatic ce se referă la comunicarea informațiilor contabile și modul de utilizare de către diferiți utilizatori – din nou accentul este pus pe funcția de informare.

Descrierea contabilității sub această formă este caracteristică gândirii contabile actuale, această schimbare de perspectivă afectând atât raportarea contabilă externă – normalizarea prin cadrul contabil conceptual definește scopul situațiilor financiare ca fiind furnizarea informațiilor pentru fundamentarea deciziilor, cât și pe cea internă – dintr-o contabilitate a costurilor ea devenind una managerială, accentul fiind pus, din nou, pe rolul său de a furniza informații managerului pentru adoptarea deciziilor.

Noile tehnologii informaționale ne determină să ne orientăm spre un alt tip de contabilitate, caracterizat prin prelucrarea informatizată a informației contabile. În viziunea noastră, în noua conjunctură, chiar și rolul contabilității trebuie redefinit, acesta trebuind să participe la conceperea și administrarea programelor informatice de prelucrare ce alimentează baza de date și permit analizarea și interpretarea informațiilor.

Având în vedere faptul că obiectivul informației contabile constă în satisfacerea nevoilor utilizatorilor de informație contabilă, nevoi ce sunt complexe și, uneori, contradictorii, putem considera că difuzarea informației constituie o sursă de putere, ceea ce impune ca procesul de difuzare a informației contabile să fie rolul unor decizii economice bine argumentate pe toate treptele organizatorice.

Bibliografie:

1. BRICIU, S. *Contabilitatea managerială*. București: Ed. Economică, 2006.
2. IONESCU, I. *Dinamica doctrinelor contabilității contemporane*. București: Ed. Economică, 2003.
3. JIANU, I. *Evaluarea, prezentarea și analiza performanței întreprinderii*. București: Ed. CECCAR, 2007.